

kavčizem -zma m (i)

1. 'dejanje' komentiranje iz udobja lastnega naslonjača

2. 'gibanje' kulturno bogatenje študentskega doma

KAZALO

AKTUALNI PROBLEMI	3
KAJ DOGAJA	6
MEDNARODNI	9
IZOBRAŽEVALNIK	10
NOSTALGIČNO POETIČNO	12
SMEH JE	14

KOLOFON

Kavč, glas prebivalcev Študentskega doma Janeza F. Gnidovca

Naslov številke: Kavčizem

Številka XII

APRIL 2021

Odgovorna urednika: Rok Kokot in Pavel Mušič

Naslovnica: Denis Vrenko

Oblikovanje: Maja Perpar

Uredniška ekipa: Rok Kokot, Pavel Mušič, Denis Vrenko, Maja Perpar, Rebeka Šmit, Eva

Kržišnik, Martin de Luisa, Miha Rošker, Neža Kernel, Natalija Golob

Lektura: Pavel Mušič in Anamarija Jevšenak

Izdajatelj: Študentski dom Janeza Frančiška Gnidovca, Štula 23, 1210 Šentvid Ljubljana

BESEDE UREDNIKOV

Dragi E-bralci našega kultnega Kavča.

Korona obdobje je res zelo čuden čas. Če se ne motim so lanskega marca po televiziji rekli, da bomo doma ostali največ 14 dni, pa smo še kar doma. Vem, sliši se grozno, a človek nekako sprejme ta ritem, ki ga stavek narekuje. Novembrsko številko Kavča tako izdajamo aprila. Kot vedno bi se rad zahvalil ekipi revije Kavč, ki je pomagala pri oblikovanju in seveda hvala tudi vsem vam, ki ste poslali prispevke. Na tretjem mestu se po navadi zahvalim vodstvu doma za financiranje tiskane revije Kavč, ker pa je zaradi koronavirusa to že druga e-revija, bom rekel samo lep pozdrav. Upam, da si boste vzeli nekaj minut časa zase in uživali ob napisanem.

Lep pozdrav, Rok

»Pišem, da bi lahko
pozabil, zaspal.
Mehko je žensko telo.
Zapit pod svetilko sem stal.« (Menart)

Ker, iskreno povedano, ne vem točno kako bi povedal kaj pametnega in optimističnega v teh norih časih ne da bi zraven zvenel klišejsko in populistično, sem se odločil raje napisati kratko razmišljanje o pisanju samem.

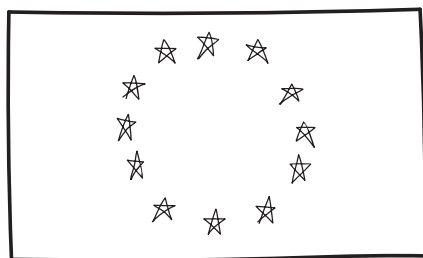
Prve asociacije ob teh verzih? Pisanje kot ventil. Kot povabilo blagi pozabi, naj že enkrat evtanazira moreče spomine in misli, ki se kot paraziti zažirajo v meso zavesti in ji ne dajo miru. Pisanje kot intima; kot raziskovanje. Pisanje kot omama. Kot močna pijača, ki uspava misli, da se umirijo. Pisanje kot terapija.

Priporočljivo je sicer, da ima človek vsaj eno osebo, ki ji lahko zaupa vse skrbi in doživetja, pred katero lahko kot kirurg seciraš svojo dušo in iščeš bolne dele tkiva, ki jih je potrebno odstraniti ali pa pozdraviti. In ta oseba posluša, resnično posluša, in nazadnje svetuje kako naj se zašiješ nazaj, da bo kljub neizogibnim brazgotinam tkivo duševnosti funkcionalno in močnejše kot prej.

Včasih pa je naš najbolj zvest zaupnik prazen list in nalivnik naš najzanesljivejši poslušalec. Včasih ni možno spregovoriti s človekom, ni možno z njim deliti najbolj temačnih odtenkov naših misli, ki neoblikovane in nenadzorovane gomazijo po naši (pod)zavesti. Zdi se mi, da ta »včasih« nastopa med obdobjem karanten(e) in splošne sterilnosti (rok in medosebnih stikov) pogostejše in bolj silovito. Delno zaradi omejitev zbiranja, delno zaradi otopelosti, je včasih težko najti pogled, ki bo razumel in besedo, ki bo zdravila.

Zato Te, dragi sotrpni, vabim, da si drzneš poprijeti za pero in izliti svojo dušo na papir, da si drzneš izpovedati breme, ki te kot Siziifa teži dan na dan. Nihče ne zahteva da je dobro napisano in nihče ne bo napisanega ocenjeval. Pomembno je, da si iskren in da pustiš Besedi, da si sama izbere obliko, najsi bo to zgodba, razmišljanje, pesem ali pa celo molitev. Kajti ko enkrat ubesediš svoje skrbi in strahove, se ne morejo več nenadzorovano plaziti po tvojih mislih in okuževati vsega na svoji poti – z besedo jih natančno definiraš in trdno zvežeš ter izženeš za zmeraj.

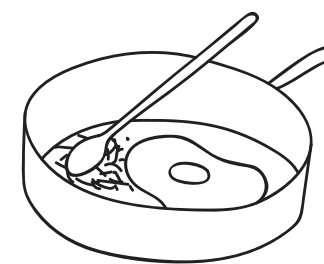
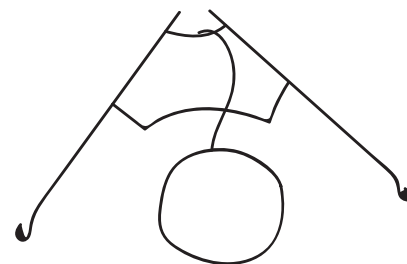
Pavel Mušič

PRORAČUN EU

Evropski proračun je pravni akt, s katerim EU upravlja makroekonomsko politiko EU. Tako kot katerikoli državni proračun, je glavna naloga evropskega proračuna čim učinkovitejše zbiranje in poraba evropskih sredstev. Za razliko od državnih proračunov, ki velik delež proračunskih odhodkov namenijo za socialno varnost, storitve javnega sektorja in delovanje pokojninskega sistema, proračun EU največji delež odhodkov namenja kmetijski in kohezijski politiki. Proračun EU potrebuje za svoje izvajanje proračunska sredstva, ki se financirajo iz različnih virov, kot so: lastna sredstva, carine in prispevki držav članic. Zanimivo je, da so finančni prispevki držav članic v proračun EU določeni pravično glede na zmožnosti posamezne države. Močnejše je gospodarstvo države, več plača – in obratno. Slovenija še vedno dobiva iz proračuna več, kot pa vanj vplačuje, obratno je recimo za Nemčijo, ki je največja plačnica v proračun. Naj bo to za tokrat dovolj, več zanimivosti iz sveta ekonomije pa sledi v naslednji izdaji Kačča.

Jernej Štojs

ČE BI MORAL PREŽIVETI 5 LET V ZAPORU, KAJ BI IMEL KONČNO PRILOŽNOST POČETI?

V tej karanteni se večkrat spomnim na to vprašanje, ki se zaradi vodenega dnevnika letno pojavlja v mojem življenju. Nočem pametovati, ampak zdi se mi, da bi vsakdo, z ne preveliko muko, znal najti svoj odgovor.

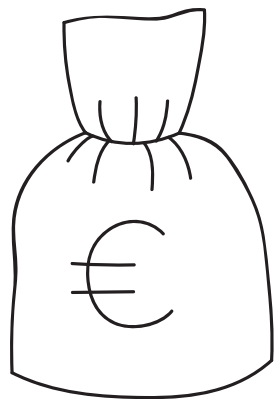
Ta karantena precej verjetno ne bo trajala 5 let. Poleg tega je naše življenje vseeno bolj svobodno, kot življenje zapornikov. In je res, nič takega nismo naredili, da bi si zaslužili biti tako zaprti in omejeni. Pa dajmo narediti limonado iz limon. Poiščimo priložnosti, ki jih daje ta drugačen čas.

Vprašajmo se: Kaj sem si vedno želel početi v zavetju doma, pa za to nikoli ni bilo časa? Sem želel še enkrat prebrati celo serijo knjig Harry Potter, sem želel izdelovati figurice iz lesa, sem želel postati ventrilokvist, sem se želel naučiti kuhati, kvačkati, šivati, plesti košare ...

Ali pa le imeti končno čas, da se srečam s seboj. Čas, ko mi ni treba tekati iz opravka na opravek. Čas, ko se je potovalni čas med sobo, predavalnico, menzo in kafičem zmanjšal praktično na nullo, kar pomeni, da imam več ur dnevno, ko ne potujem po cestah sveta in imam (na žalost edinstveno) priložnost, ko je legitimno, da potujem po poteh svojega srca. Lahko začnem meditirati ali pisati dnevnik o tem, kako se počutim in se tako lahko spoznam. Katere stvari so mi v življenju zares pomembne in kaj sem delal zaradi drugih? Čas, ki končno ni hektičen, ker ne živiš za prihodnost, ki te čaka čez nekaj let. Meni se zdi, kot da končno lahko živim v sedanjem trenutku. In tega sem se s težavo naučila, da je dovoljeno živeti za danes in pustiti dnevu lastno težo, ker je prihodnost nedoločena in je danes vse, kar imamo.

Meta Vrabec

MATERIALIZEM - SLAB ALI NE?

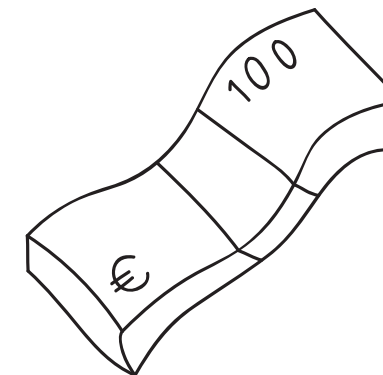

Se sprašujete, od kod sem dobil idejo za pisanje o tem pojmu? Glede na to, da je tokratna tema »-izem«, sem razmišljal, o čem bi sedaj razpravljaj. Moja prva misel je bila, da razni »-izmi« v našem jeziku pogosto označujejo nekaj negativnega, npr. »totalitarizem«, »idiotizem«, »materializem« ... Ob slednjem sem se »ustavil«. Živimo vendar v materialnem svetu in tudi mi smo bitja iz materiala. In kaj sploh je materializem? Po definiciji slovarja Fran je to 1. filozofska smer, ki izhaja iz nauka o primarnosti materije in 2. prizadevanje zlasti za gmotne koristi in materialne dobrine. Sam sem v praksi večkrat slišal uporabo besede v drugem pomenu. Verjetno so nam vsem poznani stavki,

kot so »Ni pomembno, koliko imaš«, »Ni vse v denarju«, »Denar ne prinaša sreče«, »Človek ne potrebuje veliko« itd. Ozrmo se še na besedilo iz Svetega pisma. V 6. poglavju Matejevega evangelija je zapisano: »Poglejte ptice neba! Ne sejejo in ne žanjejo niti ne spravljajo v žitnice, in vendar jih vaš nebeški Oče hrani. Ali niste vi več vredni kot one?« In za tem: »In za obleko, kaj skrbite? Poučite se od lilij na polju, kako rastejo. Ne trudijo se in ne predejo, toda povem vam: še Salomon v vsem svojem veličastvu ni bil oblečen kakor ena izmed njih. Če pa Bog tako oblači travo na polju, ki danes obstaja in jo jutri vržejo v peč, mar ne bo mnogo bolj oblačil vas, maloverni? Ne skrbite torej in ne govorite:

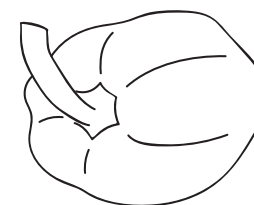
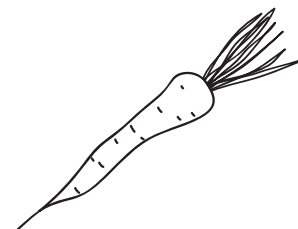
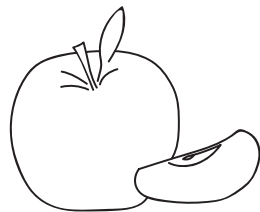
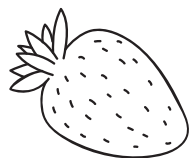
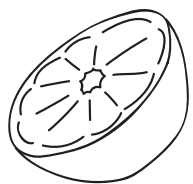
”Kaj bomo jedli ali kaj bomo pili ali kaj bomo oblekli?” Po vsem tem sprašujejo pogani. Saj vaš nebeški Oče ve, da vse to potrebujete. Išcite najprej Božje kraljestvo in njegovo pravičnost in vse to vam bo navrženo.« Odlomek zveni tako, kot da nas nagovarja k brezdolju. Vendar verjamem, da jaz in ti, ki to bereš, veva, da je treba stavke razumeti v pravem kontekstu. Sedaj pa se vrnimo k prej omenjenim trditvam. Zadnjo bi rad komentiral. »Človek ne potrebuje veliko.« Jaz trdim, da je vse relativno. Kaj točno pomeni »veliko« oz. »malo«? Pomislimo malo, kaj potrebujemo za normalno življenje. Potrebujemo zadostno količino hrane. Potrebujemo vodo. Potrebujemo zrak. Potrebujemo oble-

ko, še posebno pozimi, da se ne podhladimo. Potrebujemo stanovanje. Okej, življenje na ulici je tehnično izvedljivo, vendar spet nastane problem, ko pride zima. Zato potrebujemo stanovanje in v njem ogrevanje. Potrebujemo pozornost drugih ljudi. Če nam karkoli od naštetega manjka, je naše življenje zelo oteženo ali celo nemogoče. In večina teh stvari je materialnih, poleg tega pa v civiliziranem svetu zahtevajo še finančni prispevek. Moje mnenje je, da vse to ni tako »malo«, zato se s trditvijo popolnoma ne strinjam. Sem zato materialist? Ta zapis bom sklenil z mislijo, da je vsak človek nekakšen materialist oz. mora biti, če hoče (pre)živeti.

Damijan Vidmar

VEGANIZEM IN MARKETINŠKI MAČIZEM

Nekaj časa nazaj sem na Instagramu dobila oglas za dejting aplikacijo. Še moj algoritem ve, da je točka, ko ti postane privlačen foter iz Pixarjeve risanke *Inside Out*, novo dno. Ampak ni bila kar navadna dejting aplikacija, kjer lahko uživaš v naboru moških, ki imajo radi sprehode ob plaži in “zanimive punce”. Ta aplikacija je posebej oblikovana, da poveže vse izgubljene veganske in vegetarijanske duše, da si podelijo najboljše recepte o pripravi tofuja in druge zajčje hrane. Vprašala sem se, ali je način prehranjevanja v povezavi s partnerstvom res tak problem in zakaj. In kasneje sem se spomnila, da samooklicani “žarmajstri”

pa bučk ja ne bodo pekli.

Posamezniki, ki se držijo veganske diete, so v večini ženske, podobno velja za tiste, ki se zgolj zanimajo za tovrstno dieto. Veliko moških svojo moškost povezuje s prehranjevanjem z večjo količino mesa. Res, ne prodajam vam bučk. Pogost argument za povezovanje mesojedstva sega vse v prazgodovino in pridobivanjem hrane z lovom, ki je bil pri večini ljudstev moško opravilo. Vendar kaj je glede lova tisto, kar mu daje pomen? Je to ubijanje živali ali zagotavljanje hrane družini in skupnosti?

Razlog pa seveda ne leži v naših prvenstvenih instinktih,

temveč večinoma v načinu oglaševanja mesnih izdelkov, ki je usmerjeno pretežno k moškim. Obljubljajo fizično moč, ki jim bo zagotovila ugled v družbi in poželjivost s strani žensk. V poletnih oglasih, ki so namenjeni vsem žarstkovnjakom, pa jih prikazuje v pozitivni očetovski luči. Posredno gre za povečevanje pomanjkanja sočutja pri moških, temu pa nasprotujejo vsi dejting profili samooklicanih ljubiteljev živali. Ob vseh ljubiteljih sprehodov ob plaži in “zanimivih punc” je tudi kopica moških, ki vsaj na eni sliki držijo psa, tudi če v resnici ni njihov.

In vem, da to ni edini in sploh

ne najpogostejši argument za uživanje mesnih in drugih živalskih izdelkov. Če bi navajala vse, bi bil ta članek nič krajši kot disertacija. In ne gre za prizadevanje za popolnost, temveč za bolj kritično presojanje naših nakupnih odločitev v želji, da zmanjšamo njihove številne negativne posledice, ki niso osnovane le na moralni filozofiji.

In naj ena krava manj umre zaradi nekoga, ki je negotov v svoji moškosti.

Rebeka Šmit

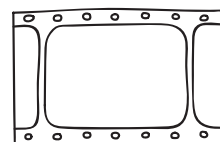
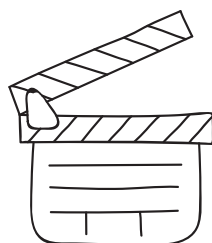
K
A
J
J
D
O
G
A
J
A

KAJ POČETI

v teh dneh, ko smo doma in ne vemo več kaj bi sami s sabo. Pred vami je kratek seznam kako si lahko krajšate čas.

FILMI

Just friends (romantična komedija)
Midnight in Paris (romantična komedija)
Love wedding repeat (romantična komedija)
When we first met (romantična komedija)
Bad boys for life (akcija)
Spiderman far from home (akcija in komedija)
El camino: Breaking bad movie (predpogoj je serija Breaking bad)
The phantom of the opera (muzikal)

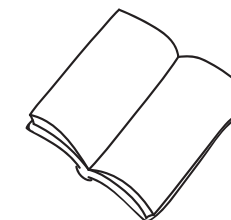
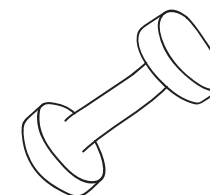

KNJIGE

Vse knjige Georga R. R. Martina (Igra prestolov – boljše so kot serija)
Grof Monte Cristo (A. Dumas)
Knjige Dana Browna (Izvor, Angeli in demoni, Inferno)
Morska katedrala (I. Falcones)
Ker so žal knjižnice zaprte, se bomo tukaj ustavili. Je pa nekaj E-knjig na voljo na spletni strani Emka.si

SERIJE

Money heist (La casa del papel) – ne da se je opisati z besedami
Breaking bad (droge, kriminal)
Friends (klasika)
Game of thrones
How I met your mother
Peaky blinders (mafija)
Vikings
Sex education

DEJAVNOSTI

Nauči se kuhati še kaj drugega poleg testenin
Redno hodi na sprehod
Intenzivno telovadi vsaj 20 minut na dan
Delaj za faks
Redno obiskuj predavanja preko Zooma

KAJ VSE SE (NE) DOGAJA V ŠDJFG

Opozorilo: »Jaa, končno en pošten članek o jamranju, razočaranjih in bednosti karantene,« bi si rekel pesimist. Žal ne bo čisto tako. Ne obljubim sicer, da predvsem med veterani nadaljevanje ne bo vzbudilo nobenega pogrešanja. Vendar je tale koledar namenjen predvsem spominom na tiste dogodke, ki smo jih letos že skupaj doživeli, pa tudi tistim, ki smo jih le načrtovali, ker so se v preteklih letih izkazali za tako fajn, in nam jih je v naslednje leto odnesla korona. Nič zato, da si boste vsi iz novo priseljene polovice doma lažje predstavljali, za kaj gre, je poleg vsakega še kratek napovednik.☺

OKTOBER

1. in 5. PONOVI VPIS
6. BRUCOVANJE

12. SLOVESNA MAŠA OB ZAČETKU AKADEMSKEGA LETA + PIKNIK
Za tole smo skoraj že naročili meso – veliko mesa!
Maša je vedno ful lepa, saj se vsi zberemo skupaj in si priznamo, da uspešno leto ni odvisno čisto samo od nas. Da si znamo stati/sedeti ob strani, pa si pokažemo že takoj za tem na pikniku, ki je tudi še ena super priložnost za spoznavanje novih domovcev.
20. VEČER ODPRTIH APARTMAJEV (zgornji štuk + turni)
Na kratko: hrana, pijača, druženje na hodniku. Spodnji in srednji štuk, pripravite se na (po)gostitev, če bomo lahko to (varno) izvedli naslednji semester!
27. KOSTANJEV PIKNIK
Uf, ja, če ste ljubitelji piknikov, ste v pravem študentskem domu.

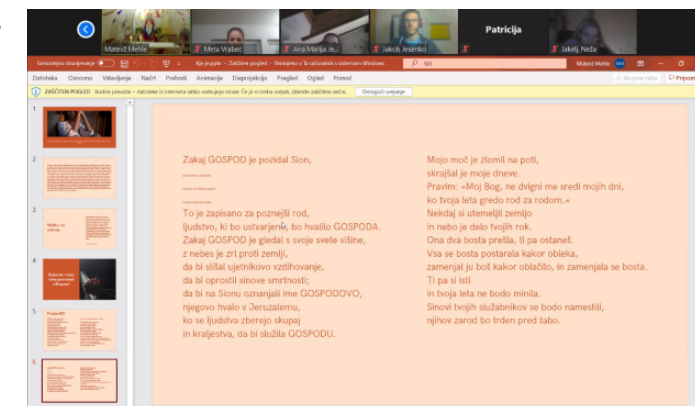
NOVEMBER

2. SVETA MAŠA ZA POKOJNE DRUŽINSKE ČLANE

5. - 6.12. AKCIJA »SKRITI PRIJATELJ«
Prijateljstvo ne pozna meja! Čeprav kot »virtualni skriti prijatelj«, smo si vseeno lepšali dneve.

5. SANITARNI PREGLED
Okej, to vsi vemo, kaj je, in se ne sekiramo preveč, če odpade ☺. Ali se motim?
- 4., 11. in 18. USTVARJALNI VEČERI
Teh je bolj škoda. Izdelovali bi izdelke, ki jih potem prodajamo na dobrodelnem adventnem sejmu. Najbrž pa si je kdo izmed vas tudi doma naredil kakšen predbožični ustvarjalni večer, da je te nadoknadil.
10. DEGUSTACIJE (VERE) Z MATEVŽEM
To smo pa lahko (pre)izkusili v sklopu domskega vikenda! Bil je lep uvod v adventni čas.

12. CELONOČNO ČEŠČENJE PRED PRAZNIKOM SV. STANISLAVA
13. PRAZNOVANJE SV. STANISLAVA
Slavnostno akademijo smo lahko spremljali online. Prav tako smo lahko kaj o sebi prebrali v Megaronu kar na daljavo (v pdf-u je dostopen na spletni strani Zavoda).

16.

MARTINOVANJE

Martinovanje pa si naredimo res zabavno: lani nas je obiskal sam sv. Martin in z nami delil nekaj skrivnosti o svojem prazniku, imeli smo impro šov, Martinov ples in seveda, vino. Bomo to kaj nadoknadili?

17.

ŽENSKI VEČER S ŠPELO

Hvala Špela, da si se z nami družila na domskem vikendu. Dogovorile smo se, da bomo kar obdržale take večere. ☺

20. - 22.

DUHOVNO-DRUŽABNI VIKEND

Z drugačnim imenom, datumom in lokacijami, ampak, jaa, smo se družili!

24.

MOŠKI VEČER Z RIHARDOM

Hvala tudi tebi, Rihard, da si si vzel čas v soboto, v sklopu domskega vikenda. ☺

27.

ADVENTNI SEJEM

Ja, tukaj pridejo drugo leto na vrsto izdelki, ki jih bomo izdelali ob ustvarjalnih večerih.

DECEMBER

3.

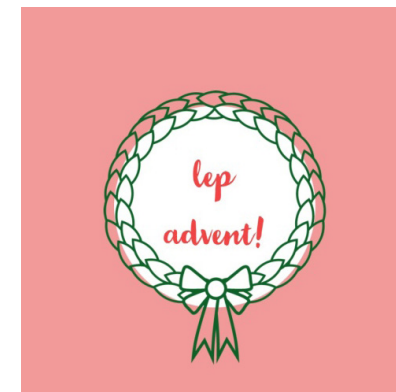
OKRAŠEVANJE DOMA

... lučke, verige, snežinke, smrečice, balončki ..., karkoli si zamislite!

4.

VOŠČILO IN ZAJTRK Z ZAPOSLENIMI V SKUPNIH SLUŽBAH

To smo vsaj za silo nadoknadili z e-mailom lepih želja. Morda ga je kdo od zaposlenih prebral celo med zajtrkom.

7.

MIKLAVŽEVANJE IN RAZKRITJE SKRITEGA PRIJATELJA

Slika od lanskega leta, ki nazorno pokaže, kako smo veseli Miklavža:

22.

VEČER USMILJENJA IN SPOVEDOVANJA

Tudi naslednjič.

JANUAR

4.

BLAGOSLOV ŠTUDENTSKEGA DOMA

Še ena lepa tradicija. Obiščejo nas namreč kralji, ki z domskim kaplanom obiščejo in blagoslovijo vsak apartma.

7.

SANITARNI PREGLED

To naj bo pa za zaključek, kot primer, da karantena ni samo negativna ☺.

THIS IS US

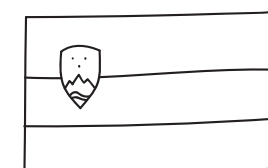
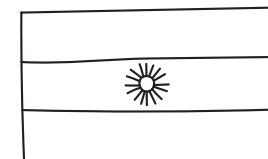
Last November 6th, Mariela Sebernich and I, Julieta Puntin Princich, arrived from Cerito, a small town in Entre Rios, Argentina as part of ASEF (American Slovenian Education Foundation) fellowship programme 2020. We are Slovene descendants from the first immigration that reached Argentina at the end of the nineteenth century.

Mariela is an architect and she is working in this field with experienced and well-known local professionals. As for me, I'm a former volleyball player today working as a professor of English. In Ljubljana, I have joined Erudio High school and I'm cooperating in foreign language lessons. What is more, we are studying the Slovene language, thanks to a scholarship obtained.

We are grateful and happy to be in this beautiful place. We cannot wait to meet and interact more with Slovenes in person obtaining first-hand experiences of these, our ancestors' culture and lands.

This is a typical view of houses in the past in Argentina. (drawing made by Mariela)

Mariela and Julieta

PREGOVORIZMI IN REKIZMI

Dedek Franček je udobno sedel v naslonjaču in prebiral knjigo pregovorizmov in rekizmov, ko so zunaj narahlo naletavale prve letošnje snežinke. Zaradi karantene je čas tako hitro tekel, da je pozabil, da je zunaj že ta prava zima ter si ni obul toplih volnenih nogavic, ki mu jih je z najlepšimi pozdravi prinesel sv. Miklavž. To pa je bila usodna napaka, saj vsi vemo, da če te v noge zebe, je prehlad že pred vrati. Dedek Franček je prebiral pregovorizme ravno na svoji najljubši strani, ko ga je nekaj zasrbelo v nosu, v naslednjem trenutku pa se je slišal tako glasen aaaaaaaah, da je še streha poskočila od strahu. Tako močno je kihnil, da so besede, ki so sestavljale pregovorizme poletele po vsej sobi. Ojoj, kakšna tragedija! Dedek Franček je tri dni in tri noči po celi sobi iskal besede, ko pa je želel nazaj sestaviti pregovorizme, je ugotovil, da veliko besed manjka. Odločil se je, da bo besede dopisal. Zaradi groznega prehlada, ki ga je dobil, saj ni nosil nogavic, ki mu jih je prinesel sv. Miklavž, pa ga je glava takooooo močno bolela, da se ni in ni mogel spomniti pravih besed.

Pomagaj dedku Frančku in popravi pregovorizme, da jih bo lahko ponovno z veseljem prebiral.

Laž ima ostre zobe.

Kdor visoko leta, z jezikom opleta.

Najprej pomegi pajčevine nad svojo glavo.

Prazen žakelj ne tehta veliko.

Kdor molči, zadnji vlak zamudi.

Tiha voda vse opere.

Strup je dišeč in okusen.

Lepa beseda trmo spodjeda.

Zvit kot korona.

Počasen kot cepivo.

Kadar mačke ni doma, psi lajajo.

Potrpljenje je osebna rast.

Dvoje rok

ustvarjenih za ustvarjanje.

Z grobimi tenkočutnimi potezami

dajejo dih blede podlagi.

Mezinec zariše drobno vijugo življenja,

ki jo kazalec z debelo črto smrti

popolnoma preglasi.

Prstanec ju obkroži s črtno krožnico ljubezni,

a palec že v enkratnem zamahu vse zamaže.

Vrh zmazka v opravičilo sredinec pritisne

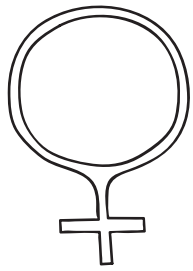
debelo barvno piko.

Končano je.

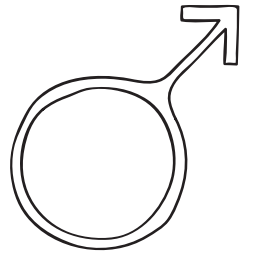
Roki se umivata.

Ogledaš si stvaritev:

umetnino ali zmazek.

ALI SI VEDEL, DA OBSTAJAJO SPOLNI STEREOTIPI GLEDE HRANE?

Hrana ni spolno nevtralna – glede na njene simbolne pomen. Tako imajo v Veliki Britaniji (tudi v Sloveniji) alkoholne pijače jasne spolne konotacije, ki ustrezajo razlikam med moškimi in ženskami – te se vidijo pri uživanju vina in piva, saj naj bi bilo prefinjeno vino pretežno »ženska«, robustno pivo pa »moška« pijača. Velja tudi, da je solata »ženska« hrana, medtem ko sočen, pol surov zrezek pristoji moškemu. To je značilni prikaz dejstva, da ljudje izbiramo hrano glede na njeno družbeno pomenskost. Tako je zrezek »srce mesa«, saj močno moško telo povezuje s krhkim in ranljivim živalskim življenjem ter s temačnimi ostanki krvi, ki asociirajo na to, s čimer so se hranili naši predniki. Zrezek kulturno označuje povezanost razpolaganja z določeno količino družbene in pred tem fizične moči ter žvečenja z zobmi. Simbolni pomeni hrane in pijače (upoštevamo tudi izgled, estetski vtis) so raznovrstni in raznorodni, kar pomeni, da simbolna vrednost ne izhaja le iz razlik med spoloma, temveč tudi iz drugih družbeno posredovanih kategorij. Alkohol tako predstavlja sprostitev, veselje, razigranost in podobna razpoloženjska stanja. Čokolada

simbolizira romantiko, razkošje, eleganco, nagrado, predanost, ugodje in čutnost, zaradi česar je čokolada »ženska« in obenem tudi prestižna dobrina, zato je pogosto zastopana pri obdarovanjih ob različnih priložnostih. Pogosto se v simbolnih pomenih pojavlja tudi sveže domačo pecivo, ki mnogim predstavlja domačnost, varnost, pripadnost in vzbuja spomine na družino ter otroštvo. Sociologi in antropologi pravijo, da gre pri hranjenju za bolj integralen pristop, saj so kuhanje, hranjenje in uživanje v hrani procesi, ki vključujejo družbeni stik. Resda je prvotni namen priprave hrane biološka potreba (lakota), ampak ekonomska dosegljivost oziroma dostopnost do hrane dokazujeta, da se vsakodnevne prehranske prakse elaborirajo skladno z aktualnimi kulturnimi normami.

Spol je pomembna karakteristika, ki prispeva k individualni spremenljivosti v razvoj neurejenega prehranjevanja in debelosti, toda v kolikšni meri vpliva na vedenje prehranjevanja pri otrocih, je manj raziskano. Raziskovalci so domnevali, da se razlike med spoloma pri prehranjevalnem vedenju

pojavljajo v mladostništvu zaradi fizioloških sprememb in sociokulturnih pritiskov, ki jih posamezniki doživljajo v tem razvojnem obdobju. Pred adolescenco je vpliv spola na prehranjevalno vedenje minimalen. Vendar obstajata oba biološka in psihološka dejavnika, ki lahko vplivata na način prehranjevanja otrok pred puberteto.

Veliko študij ugotavlja, da ženske jedo več sadja in zelenjave kot moški in to je kljub temu da ženske uživajo manjše količine hrane na splošno. Nekateri dokazi kažejo, da so te razlike prisotne že v zgodnjem otroštvu, vendar to ni konsistenten učinek. Zdi se, da se do adolescence ženska prednost uveljavi. Presenetljivo malo pozornosti je usmerjeno na mehanizme razlik med spoloma v prehrani kljub številnim epidemiološkim dokazom, da je moško zdravje ogroženo zaradi njihovega slabega zdravstvenega stanja, vključujoč izbiro hrane. Možen mehanizem za razliko med spoloma v vnosu sadja in zelenjave se nanaša na prehransko znanje v povezavi z zdravjem. Sadje in zelenjava sta na široko znana kot koristna za zdravje, čeprav ima splošna javnost ome-

jeno razumevanje kakšne so resnične koristi ali koliko jih je treba pojesti. Več ameriških raziskav je pokazalo, da večina prebivalstva ne pozna priporočenih vnosov sadja in zelenjave ali povezav med uživanjem sadja in zelenjave in rakom. Raziskovalci so potrdili nizko raven prehranskega znanja v zvezi s sadjem in zelenjavo. Predpostavke, da je večina ljudi seznanjena s prehranskimi priporočili za sadje in vnos zelenjave ali dolgoročne koristi za zdravje, so se spet pokazale kot netočne. Kot je bilo napovedano, so bile tudi občutne razlike med spoloma, pri moških pa slabše znanje o trenutnih prehranskih priporočilih in manj moških se zaveda povezave med prehrano in boleznijo. Razlike med spoloma v prehranskih navadah niso tolikšne kot razlike v znanju o prehrani. Ženske se veliko bolje spoznajo na zdravo prehrano in to znanje tudi uspešno vsakodnevno uporabljajo. Znanje o zdravem načinu prehranjevanja je torej temeljna razlika, ki ustvarja razlike med spoloma.

Rok Kokot

N O S T A L G I Č N O P O E T I Č N O

PISMO ISKALCEM RESNICE

Res mnogo obrazov premore resnica,
na mnogo načinov dojema jo človek.

Lahko bi dejali, da je absolutna,
da Bog je edina najvišja resnica,
h kateri težijo vse naše resnice.

Lahko pa dejali bi tudi drugače;
morda je resnično, kar pravi sodišče,
kar človek razsoja v imenu Pravice.

Morda pa resnica se skriva v drobtinah;
v vsakdanjih radostih, ki s svojo toplino
človeku telo poživijo in dušo.

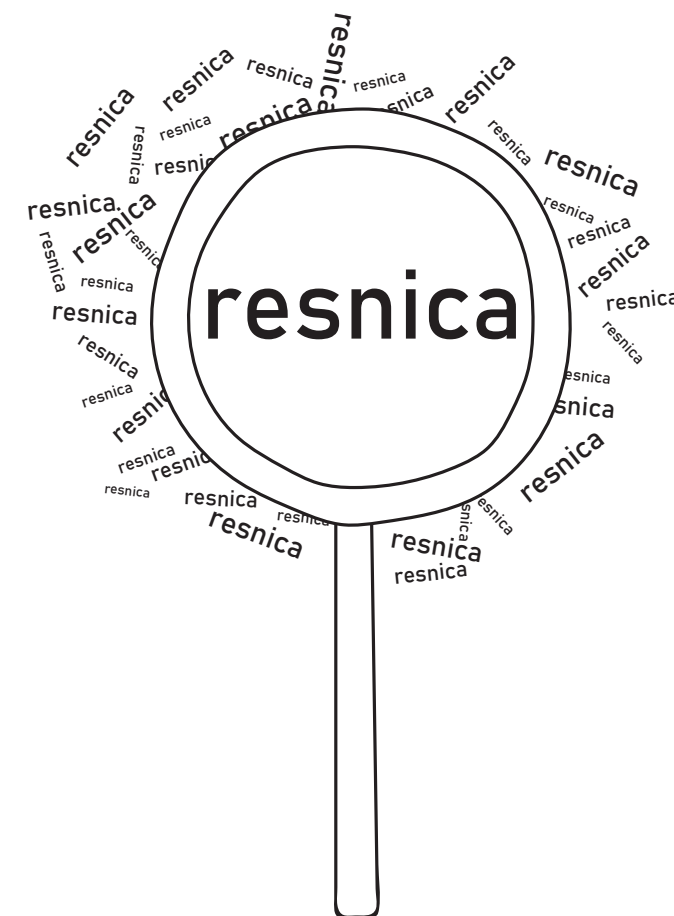
Za druge resnico predstavlja omama;
začasna zavesa pred pravo resnico,
s katero se morajo vsak dan spopasti.

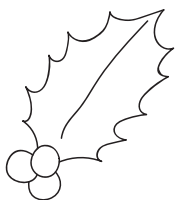
Resnice pa nekaj je tudi v novicah;
v revijah, oddajah in medijih splošno,
a treba je ločiti zrnje od pleva.

Za mnoge, na žalost, pa glavna resnica –
denar je, zaslužek in sila pohlepa,
saj mera te vrste nikoli ni polna.

A to so samo nekatere resnice;
vsak človek poišče si svojo resnico,
vsak človek poišče si mesto v svetu
a prava resnica, če sploh je enotna,
ostaja uganka.

Pavel Mušič

BOŽIČIZEM

ali Božič v srcu in po svetu

Kot zvesta navdušenka nad Božičem čutim posebno odgovornost in veselje, da mu posvetim tudi tale članek za Kavč, čeprav je danes, ko pišem, (še) 7. december in je danes, ko beWrete (sploh, če z zamudo! ☺), morda Božič že mimo.

Naša družinska tradicija je taka, da božično jelko z vso poleg spadajočo osvetljavo in dekoracijo postavimo šele na božični večer. Ker pa smo letos predvsem samo doma in prikrajšani za vse kuhančke pod ljubljanskimi umetninami in formulami iz lučk, sem se odločila, da bom domače »preliscičila« s tem, da doma naredimo generalko jelke preden postavimo tisto večjo in pravo (sem priložila slikico). Sicer pa si doma že pripravljamo darila, poslušamo pesmi in zbiramo predloge za božično večerjo ... Tako je pri nas. Prepričana sem, da vsak izmed nas po svoje in z različno mero (ne)zaljubljenosti v te običaje preživlja božične praznike in da smo si pri tem zelo različni. Ravno danes mi je sošolka pripovedovala, kako je enkrat Božič preživela na Kanarskih otokih in kako posrečeno ji je bilo gledati ljudi, ki se po plaži sprehajajo z Božičkovimi kapicami ... zato me je začelo zelo zanimati, kako Božič praznujejo po svetu. Z vami bom delila nekaj

novic, ki so se mi zdele najbolj zanimive.

Podobno kot na Kanarskih otokih, očitno praznujejo v Avstraliji, saj je tam tudi vreme drugačno. Ljudje, namesto za celodnevno pripravo božične večerje, dan izkoristijo za piknik na vrtu ali na plaži. Po nepreverjenih legendah (nisem našla nobene ustrezne google slike) naj bi tam Božička, zaradi strahu pred tem, da bi od vročine utrpel srčni infarkt, nadomestil gospod »Swag Man«, v modri majici brez rokavov in širokih dolgih hlačah.

Pa da ne pozabimo na kraj, od koder naj bi prihajala maskota Božiča: Božiček, to je Grenlandija. Poleg pisanja pisem temu pravljičnemu gospodu imajo prebivalci tam tudi tradicijo božičnih jedi, ki vključujejo kitovo kožo, surovo meso arktične ptice, zavito v tjulnjo kožo in več mesecev zakopano ter sladice iz jagodičevja. Če vam to ne deluje najbolj okusno, morda vsaj v domišljiji odpotujmo v Francijo, kjer tradicionalno pripravijo 13 (!) sladic, v Brazilijo na sladoled ali na Japonsko, kjer jedo ocvrtega piščanca in japonsko božično torto, ki je pravzaprav biskvit s smetano. Za vse tiste, ki se vam je, tako kot meni, ravno utrnila ta neverjetna ideja, da bi letos za Božič pripravili sladico,

sem hotela poiskati kakšen enostaven recept te japonske torte. Ker sem bila pri tem neuspešna, sem se odločila, da se bom potolažila z božično jogurtovo torto. Sporočim, kako je šlo. (Namig: receptov zanjo je na internetu ogromno pa tudi izgleda ful dobro!) ☺

Kar bom letos zagotovo pogrešala, so adventni sejmi s hrano in dekoracijami, pa ne zaradi nakupovanj, temveč predvsem zaradi človeške topline in nasmehov ter praznične energije, ki jo grem tja iskat. Če bi šla na sejem v Nemčijo, bi najbrž videla steklene okraske, na Češkem pa jedla trdelnike in 24. decembra samo za hec stopila na prag naključne hiše ter vrgla čevljev čez ramo. Če peta čevlja, tam kjer pristane, gleda proti vratom, za Čehinje pomeni, da bodo v prihodnjem letu samske, če peta gleda proti ulici, pa se bodo v prihodnjem letu poročile (o rezultatih te zanimive tradicije raje ne bi poročala fantu, da ga ne bi spravila v zadrego, v katerokoli smer).

Pa še nekaj besed o družini, ki je zagotovo zaslužna za to, da danes (kristjani) sploh imamo ta veselja poln praznik. V Mehiki, na primer, tako kot Marija in Jožef, romarji že 9 dni pred Božičem začnejo iskati prenočišče, ki ga najdejo deveti

dan, ko jih z veseljem sprejmejo, molijo božične molitve in potem praznujejo z zabavo. V Franciji čez noč pustijo goreti posebno »božično poleno«, skupaj z nekaj svečami in hrano na mizi, če bi mimo slučajno priromala Marija z Jezuškom. V Gani pa se praznovanje začne z mašo, kjer se bobna in pleše, kar lahko traja vso noč.

Božič je zagotovo v svojem bistvu in sporočilu vesel, blagoslovljen in topel praznik, ne glede na to, kje na svetu se nahajamo (če ga le praznujemo). In to je tudi moja letošnja motivacija, ko bo naš Božič v marsičem drugačen od vsega opisanega. Jaz kljub temu verjamem, da bo lep, doživet, poln piškotov in božičnih pesmi ter tistega, česar se mi zdi, da letos še posebej potrebujemo: upanja.

Eva Kržišnik

S

M

E

H

J

E

OBLETNICA

Danes slavimo obletnico, ko so nam rekli, da sta naslednja dva tedna ključna!

BRITANSKI SEV

Na Dolenjskem že prvi znaki britanskega seva, en je šel iz gostilne po levi domov.

SEKS

Me vpraša sosed, če kaj seksam zdaj, ko mam toliko časa, pa sem mu rekel, da se zdaj bolj doma držim.

TATOVI

V tem času, ko smo vsi doma, je onemogočeno delo tatovom, stopimo skupaj in jim pomagajmo, pošlji TAT5 na 1919.

CEPLJENJE

Prejle sem videl fanta v parku, sam se je cepil. Vsa čast.

HITRI TESTI

- Oči, kje sta se z mami spoznala? - Na hitrih testih.

PRODAM

Prodaj bajto in posest na Krasu. Kupim bajto in posest v Posavju ali JV Sloveniji.

KORONA HUMOR

TEORIJA ZAROTE

Teorija zarote: Mario Galunič je videl v prihodnost. Oddaje ki jih je vodil: ZOOM, Spet doma.

VELIK NOS

Velik nos ni izgovor za nenošenje maske! Jaz tudi nosim gate ...

PUST

Letos pust odpade zaradi mask.

TEST

Najnovejši ukrep vlade: za čakanje v vrsti za testiranje je obvezen negativni test.

VODA

Samo Chuck Norris in Počivalškov Zdravc lahko spijeta vodo iz špricarja.

DNK

Tisti, ki mislijo, da jim bo cepivo proti COVID-19 spremenilo DNK, bi to morali videti kot priložnost.

KONCERTI

Tako pogrešam koncerte, da bi šel še Damjana Murka poslušat.

ŠOLA

Sin, zakaj ne greš v šolo? Ne najdem daljinca.

ŠOLA

Če bo v ponedeljek šola, bomo zagotovo vedeli v torek.

GOSTILNE

Ne da se hvalim, ampak letos še nisem bil v gostilni!

MASKA

Še malo, pa bo imela moja maska za enkratno uporabo 1. rojstni dan. Človek se kar naveže.

PIHANJE

Današnji nasvet za delo od doma: Pihanje vina v skodelici bo udeležence Zoom sestanka prepričalo, da je čaj vroč.

ZOOM

Kako imenuješ nekoga, ki zamuja na Zoom sestanek? Zoomudnik.

PES

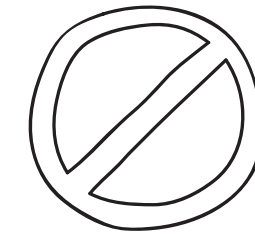
121. dan doma in pes me pomenljivo gleda: "Vidiš? Zato jaz glodam pohištvo!"

ŠOLANJE OD DOMA

Odkar se šolamo doma, mi je jasno, zakaj nekatere živali pojedjo svoje mladiče.

VIR: Slovenski etnografski muzej

PA MI REKLA JE NE ...

Ne. Oh ta prelepa beseda, ki ima toliko različnih pomenov. Verjetno je to ena izmed najpogostejše uporabljenih besed v naših življenjih in četudi je njen pomen v skoraj vseh primerih povsem nedolžen, se nemalokrat zgodi, da v nas prebudi zelo močna čustvena stanja, ki so vse prej kot prijetna. Uporabo besede »ne« bi lahko razdelili v tri različne kategorije. Prva kategorija se imenuje »Nisem lačen«, besedo »ne« tukaj uporabljamo precej pogosto, po navadi smo jo prisiljeni uporabiti, ko nas naša babica že desetič vpraša ali smo še kaj lačni in če še nareže kaj pršuta. Ta kategorija je dokaj nedolžna in nima nekih dolgotrajnih posledic. Druga kategorija je »Ne morem več«, v zadnjem letu se je raba te kategorije skoraj popolnoma zaustavila, saj je že eno leto od kakšne zares dobre zabave, na kateri smo uporabili ta ne. Ja, res je, besedo ne »ne morem več«

uporabimo na raznoraznih druženjih, zabavah, klubih, barih, gostilnah. Uporabimo jo v trenutku, ko smo sami že pijani krepko čez mejo, naši kolegi pa že meje niti več ne vidijo in nam težijo: »Dej dej enga pa še lahka, sej še nisi nič spil dans«. Ne, ne bom, ne morem več. Pri tej kategoriji je potrebno kar nekaj vztrajnosti, da ljudje razumejo bistvo našega sporočila, ampak vse se da, če se hoče. Občasno se zgodi, da rabo besede »ne« druge kategorije spremljajo občutki jeze, ker nihče ne rad pove eno in isto stvar stokrat. Kljub temu pa ta kategorija ni tako zastrašujoča kot naslednja. Tretja kategorija besede ne, ki je sicer po uporabi na zadnjem mestu, se uporabi zelo malokrat, hkrati jo uporabljajo v 90 % vseh primerov samo ženske. Kategorija se imenuje »Ali sem ti všeč«. Odgovoru na to vprašanje sledi zelo kratek odgovor ali da ali ne, iz lastnih izkušenj menim,

da je večinoma ne. Za razliko od prve in druge kategorije, pri katerih se namena besede pogosto ne razume ali ne jemlje resno, je sporočilo te vrste ne-ja zelo jasno. Zanimivo je, kaj vse ta nedolžni ne sproži v nas, od začetnega začudenja, nato sledi obdobje jeze, ki se hitro spremeni v žalost in ta v obup. Ja, definitivno je tretja kategorija besede ne najhujša in ima res grozne posledice. Najpogostejše tej grozni besedi sledi pogled usmiljenja, za tem pa po mojem mnenju (verjemite mi, na tem področju imam precej izkušenj) najbolj nesramen, ponižujoč, hkrati žalosten in še marsikaj stavek: »Saj boš tudi ti enkrat našel tisto ...«. Že ob samem pisanju tele zelo poučne zgodbe mi kocine kar odpadajo s telesa in postajam jezen. Zakaj se pogovor preprosto ne more končati pri besedi ne. Logičen in preprost odgovor na to z naše strani bi bil »hvala lepa, adijo« in vse bi bilo

tako zelo lažje. V tem trenutku se sprašujem komu je bila ta zgodba namenjena in kakšno je bilo moje prikrito sporočilo, a sem vse v celoti pozabil. Šolski primer kako strašanske posledice ima »ne« tretje kategorije. Za zaključek še pripišem nasvet: reci da in življenje bo veliko lažje. Vem da si sit, ampak za rezino domačega pršuta se vedno najde prostor. Vem da si že precej vinjen, ampak glava te bo drugo jutro bolela v vsakem primeru, bedarije pa si že tako ali tako izvedel. Popij tisti deciliter pijače, ki so ti jo tvoji kolegi kupili iz ljubezni. Kar pa se tega zastrašujočega vprašanja tiče, podajam primer za še večje razumevanje. Ali ti je bil tale prispevek všeč? Reci da, je popolnoma vseeno ali ti je ali ne, jaz tega ne rabim vedet.

R. K.